

Emin Işık Hocam (1934-2019)

Akademisyen ve Mevlevi Şeyhi

Hasan Kâmil Yılmaz*

Emin hocamla hocalık-talebelik ilişkilerimizin; dostluk ve arkadaşlığımızın başlamasının üzerinden yarım asır geçti. Hocamı, 1970 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'ne ilk başladığım sene, Kur'an-ı Kerim dersinde tanıdım. Aslında Kur'an hocamız Beyoğlu Ağa Câmii İmam-Hatibi Hafız Rahmi Şenses idi. Emin hocamız Kur'an-ı Kerim asistanı sıfatıyla onun yerine zaman zaman dersimize girerdi.

Rahmi Hoca sinni Kemâle ermiş bir pîr-i fâni idi. Emin hocamız ise henüz otuzlu yaşlarda genç, cevval, nüktedan, esprili ve sempatik bir muallimdi. Ses desen mâşallah, icrâ ve edâ desen muhteşem, zekâ desen çok kıvrak ve keskin, hâfıza ise âdeta teyp gibi; vaktiyle okuduğu hususları ve yaşadığı olayları en ince teferruatıyla hatırlardı. Onun dersleri çok neşeli ve canlı geçtiğinden, aranan ve özlenen bir hoca idi. Konuşunca dinletir, duygulanınca ağlatır, Kur'an okuyunca gönülleri titretir, kendi tabiriyle mevlid ve kaside asılınca yürekleri hoplatır, ezan okuyunca semâyı inletirdi.

Memleketi Hatay'ın Karmanca köyünde nüfus kaydına göre 1936, ailenin beyanına göre 1934 yılında doğdu. İlk tahsilini ve hafızlığını memleketinde tamamladıktan sonra İmam-Hatip Okulu'nun orta kısmını Adana'da, lise kısmını İstanbul'da bitirdi.

Hocamız bir hocazâde olmanın imkânlarını da zorluklarını da birlikte yaşadığını hep anlatırdı. Babası Şemseddin Efendi, güzel sesli bir hâfız hoca efendiydi. Ancak babasının hafızlığı kadar ehl-i irfan biri olduğu, yaşadığı olaylar ve onunla ilgili anlatılan hikâyelerden anlaşılmaktadır.

* Prof. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, kamil.yilmaz@izu.edu.tr

Rivâyete göre hocamızın babası Şemseddin Efendi altmışlı yılların başında cemaatinden bir grupla birlikte hacca gider. Hac farızasının îfâsı sırasında özellikle Arafât vakfesi esnâsında; Arafât'ın Arasâtı andıran muhteşem kalabalığı ve kıyamet sahnesini hatırlatan duygu yüklü atmosferi hocaefendiyi çok duygulandırır ve Arafât duâsı sırasında bir ara nazlı nazlı şöyle ilticâ eder Rabbına:

“Yâ Rabbi, ben buraları; Mekke'yi, Kâbe'yi, Harem'i, Minâ'yı, Müzdelife'yi ve Arafât'ı çok sevdim. Burada âdetâ Allah Rasûlü ve ashâbını görür gibiyim. Onlarla vedâ haccını îfâ eder gibiyim, Arafât vakfesinde vedâ hutbesi irâd eden Rasulullâh'ın sesini duyar gibiyim. Ya Rabbi, ben bu topraklarda kalmak ve onlarla burada haşır olmak istiyorum” der.

Der ve ardından hoca efendide bir karın ağrısı ve ishâl başlar. Arafât'tan Müzdelife yolculuğuna kadar hiç kesilmez bu ağrı, sızı ve ishâl. Neticede zar zor Müzdelife'ye varır, ama orada iyice fenalaşır. Bu sırada arkadaşları ve sevenleri etrafına toplanıp hoca efendiye “geçmiş olsun” derler. Şifâ bulması için duâ ve niyazlar ederler. Hoca efendi çok mütevekkil tarzda arkadaşlarına:

“Kardeşlerim, ben Arafât'ta Yüce Mevlâ'nın katına bir arıza/dilekçe sundum. Herhalde o dilekçem kabul olundu, işleme konuldu; siz telâşlanmayın, ben gidiciyim, bana hakkınızı helâl edin” der, büyük bir teslimiyet ve beşâsetle. Onun duâsından habersiz arkadaşları derler ki:

“Hocam, sen ne yaptın? Oğlun Emin daha okuyor, okulu bitirecek ve evlenecek, kızın Emine kocaya gidecek, onları kime emânet ettin?” bunun üzerine der ki hoca efendi:

“Eyvah ben onları unutmuşum. Beni yeniden Arafât'a; arızamı sunduğum yere geri götürün.” Dostları ve arkadaşları hem alelacele Hoca efendiyi tekrar Arafât'a çıkarırlar.

Hoca orada iki rekât hâcet namazı kılar ve Cenâb-ı Hakk'a ilticâ ile şöyle yakarır:

- Yâ Rabbi, ben bu Mukaddes mekânların heyecânıyla; Sana ve Rasûlü'ne kavuşma vecdiyle oğlum Emin'i ve kızım Emine'yi unutmuşum. Ya Rabbi Sen bana sağlık ve ömür ver, ben memleketime döneyim. Emin okulunu bitirsin evlendireyim, Emine de kocaya varsın, ondan sonra tekrar geleyim bu topraklara; yine burada ruhumu teslim edeyim, Sana kavuşayım.

Hoca duâsını tamamlar tamamlamaz, ishâl kesilir, karın ağrısı sona erer ve hoca ifâkat bulur, sağlıkla memleketine geri döner. Allah'ın bu nazlı kulu seneler sonra tekrar gelip ruhunu Rabbine bu mukaddes beldede teslim eder. Ne büyük bir mazhariyet ve ne makbul bir duâ!

Emin hocamız böyle bir babanın oğlu; Küçük çocukluk yıllarından itibaren okumaya ve Kur'an okumaya çok düşkün. Bu yüzden genç yaşında ilmin, irfânın, kültürün, kırâat ve medeniyetin merkezi İstanbul'a geldi (1957). İstanbul'da henüz mezun bile vermemiş İmam-Hatib'in lise kısmına kaydoldu. Orada Celâleddin Ökten, Mâhir İz ve Nureddin Topçu gibi büyük üstadlardan feyz aldı. İlim, kültür, san'at, edebiyat, mûsikî, tasavvuf ve irfan muhitlerinde dolaştı. Bu yönüyle âdetâ her çiçekten bal yapmış bir arı gibiydi Emin hocamız.

Emin Işık ve Selçuk Eraydın hocalarımız İstanbul İmam-Hatip ve İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde sınıf arkadaşı ve çok sıkı iki dost. Benim Emin hocamla talebelik yıllarındaki tanışıklık ve yakınlığım Unkapanı İMÇ İstanbul Manifaturacılar Çarşısındaki Mûsâ Topbaş firması ve ardından Sultanhamam Aşirefendi Topbaş Han'daki Hisar Mensûcât firmasında gelişerek devam etti. Çünkü Emin hocamız Hisar Mensûcât firmasının ortakları Abidin Topbaş ve Osman Topbaş beylerin sınıf arkadaşıydı. Ben de İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde talebelik ve daha sonraki asistanlık yıllarımda Hisar Mensucât'ta çalışır ve Selçuk Eraydın hocamız gibi oralara gider gelirdim. Emin hocamız hem Selçuk beyle olan yakınlıkları hem de Osman Bey ve Âbidin Bey ile arkadaşlıkları sebebiyle oralara gelir giderdi. Ayrıca Emin hocamızın imamlık yaptığı yıllardan Sultanhamam muhitlerinde tanıdığı Gülüm Kumaş gibi işletme sâhibi dostları da vardı.

Emin hocamız hayır işlerinde koşturmayı pek severdi. Onun derdi milletin ve ümmetin derdiydi. Bu yüzden pek çok vakıfta görev yaptığı gibi Marmara İlâhiyat Vakfında da yıllarca hizmetler etmişti. Hocamız, mihrâb, minber ve kürsi ile barışıktı. Çünkü din hizmetlerine çocukluktan alıştı. İmâmet, hitâbet, vaaz ve irşâd âdeta onun doğal misyonuydu. Çünkü hepsinin hakkını verebilecek bir yetenek ve birikim sâhibiydi.

Fakültemiz camisinden kaldırılan önemli şahsiyetlerin ya da üniversite ve fakültemiz mensuplarının cenaze namazlarını genelde o kıldırır, muhteşem tezkiye konuşmaları yapardı.

Fakültemiz hocalarından kırk iki yaşında bir kalp krizi sonucu vefat eden arkadaşımız Nihat Engin'in cenazesinde söyledikleri, onun insanları ne kadar iyi okuyup yorumladığını gösterir mahiyetteydi: "Nihat Engin kardeşimiz çok içli ve duygulu bir insandı. Onu dışardan görenler umursamaz, neşeli ve esprili biri olarak algılandılar. Oysa espri ve nükte Nihat'ın yüksek duygularının âdeta toprak hattıydı." Bu sözler Nihat'ımızı çok güzel anlatan ifadelerdi.

Emin hocamız Selçuk beyle çok samimiydi. Selçuk hocamız, Kadıköy'de bir tekstil mağazası açtığı anda orası Emin hocamız için uğrak mekân ve dostluk kıraathanesi gibi olmuştu. İkili birbirlerini görmeden duramazlardı. Bazen bu ikiliye Ali Murad Daryal hocamız da katılır, çok yüksek meseleler konuşurlar bazen de şakalaşırlardı.

Selçuk hocamızı 1995 yılında elim bir trafik kazası sonucu Hakk'ın katına uğurlarken cenâze namazını yine Emin hocamız kıldırılmış ve yaptığı tezkiye konuşmasıyla yüreklerimizi titretmiş, duygularımızı coşturmuş; dostu ve can yoldaşı Selçuk Eraydın hocamızı o kadar güzel anlatmıştı ki herkesi hicran hüznüyle ağlatmıştı.

Emin Hocamız Unkapanı ve Aşirefendi'de ki mağazaya geldiği zamanlar Abidin Bey de Osman Bey de Emin hocamıza sınıf arkadaşı olmalarına rağmen hem saygılarından hem de aralarındaki 8-9 yıllık yaş farkından: "Emin Ağabey" diye hitâb ederler, saygı gösterirler, nezâheti ve nezaketi içinde şakalaşırlardı. Gerek Abidin Bey gerekse Osman Bey, gıyâbında Emin hocanın çok zekî biri olduğunu, üretken bir zihnî yapıya sâhip olduğunu söylerlerdi. Emin hocamızda onlarla ilgili çok güzel şeyler söylerdi. "Abidin okusa mütefekkir ve ilim adamı olacak insandı. Çok zekidir, kafasında her problemle ilgili hazır muhteşem çözümler vardır. Konuşurken hemen onları sıralayıverir, çünkü Abidin okumayı çok sever" derdi.

Osman Efendi için de şunları söylerdi: "Osman Bey, çocukluğundan itibaren çok temiz ve faziletli bir insandı. Onun ahlâkı, nezâketi, vakar ve tevâzuu çok yüksektir. Çok sabırlıdır."

Seksenli yıllardaydı. Osman Efendi hocamızla Marmara İlahiyat girişinde Emin hocamızla karşılaşmıştık. Osman Efendi kırklı yaşlarda ve henüz sakal bırakmıştı. Onun sakallı hâlini gören Emin hocamız: “Osmancığım, maşâllah sakal sana ne kadar güzel yakışmış. Gerçi sana sakal da dervişlik de güzel yakışıyor, şeyhlik de pek güzel yakışır.” Osman Efendinin yüzü kızardı. “Emin Ağabey bırak şimdi bunları, biz kimiz ki” ifâdelerini kullandı.

Aradan yıllar geçip Osman Efendiye mânevi vazife verilince Emin hocamız onu ziyârete geldi. Selamlaşmadan sonra musâfaha ederlerken eline sarıldı ve öpmek için asılıyordu. Osman Efendi çekiyor, Emin Hoca bırakmıyor “Öpeceğim, bu işin gerçek sahibisin sen. Bu el öpülür. Şeyhlik bir insana ancak bu kadar yakışır” diyordu. Sonraki zamanlarda ders ve özel sohbetlerinde Osman Efendi'ye olan sevgi ve takdirlerini ifâde etmekten geri durmazdı Emin hocamız.

Emin hocamız talebelik yıllarında tasavvuf muhitlerinin büyükleri sayılan Mithat Bahârî, Muzaffer Özak gibi üstadların ders ve sohbetlerine katılır, ziyaretlerine giderdi. Mithat Bahârî Beytur'dan hem Mevlevî sikkesi giymiş, şeyhlik ve Mesnevîhanlık icâzeti almıştı. Bu yüzden hocamızın gönül dünyası daha çok Mithat Bahârî Bey'in etkisiyle şekillenmiştir. Zaman zaman Mevlevî âyinlerinin icrâsı sırasında şeyhlik postuna oturup âyin-i şerif idâre ettiği de olurdu. Ancak onun Mesnevî okuma geleneği vefatına kadar aralıksız sürmüştür. Özellikle Şişli Câmii civârında entelektüel bir gruba yıllarca Mesnevî ders ve sohbetleri yaptı.

Emin hocamızın fikir dünyasına şekil veren en büyük üstadı Nureddin Topçu ve onun Hareket ekolüdür. Emin hoca Hareket mecmûası ve düşünce çevresinden beslenmiş, oralarda makale ve eserler kaleme almış, konferanslar vermişti. Çünkü fikir dünyası bu çerçevede şekillenmişti. Düşünce dünyası Milliyetçiler Derneği ve Aydınlar Ocağı ekseninde biraz muhafazakâr milliyetçi çizgisindeydi. Milli olanı önemserdi. Tercihlerinin millilikten yana olmasına önem verirdi. Ham sofuluğu ve softalığı hiç sevmezdi. Yerine göre gönül ekseni ağır basan mesaj değeri yüksek Bektâşî tavrını da tercih ettiği olurdu.

Emin hocamız Marmara İlahiyat Fakültesi hocalığı sırasında önceleri Nimet Abla Câmiiinde, sonraları ise Şişli Câmiiinde İmam-Hatiplik ve vâizliğini sürdürdü. Kıraat ve okumadaki muhteşem icrâsı sebebiyle Mevlidhanlar Derneği Mensupları hocayı hem kıskanırlar hem de aralarında görmek isterlerdi. Çünkü onun katıldığı programların coşkusu yüksek olurdu. O profesyonel bir edâ ile

mevlid okur, ama bunu amatör bir ruhla yapmayı tercih ederdi. Bu işlerden dünyalık beklentisi hiç olmazdı. Zaten dünyaya metelik veren cinsten değildi. Derdi ki: “İki şeye ahdim var: Profesör olmayacağım, araba almayacağım.” Hocamız profesörlerin profesörüydü. Özgüveni yüksekti. Sâdece unvan için bu vâdide çırpınmanın anlamsız olduğuna inandığı için âleme bir jest yapmıştı. Profesör olmayacağım, diye. Araba almayı, onunla uğraşmayı zaid addettiğinden lügatinden düşürmüştü. Son yıllara kadar hep toplu taşıma araçlarını kullandı. Bazen de taksiye bindiği olurdu.

Benim Emin hocamızla dostluk ve yakınlığının zirve yaptığı dönem 2006-2007 Ramazan aylarındaki sahur programlarıdır. Sahur Bereketi Programında birlikte sunuculuk yaptığımız dönemde ilişkilerimiz en güzel çağına erişti. TRT Dini Yayınlar Müdürü Âdem Özkan Bey’in dâvetiyle programın moderatörlüğü görevi tarafımıza verildiğinde işimin ne kadar zor olduğunu farkındaydım. Televizyon yayın tekniğine göre konuşmacıların sürelerinin iyi yönetilmesi gerekiyor. Bu durum bazen Emin hocamızın heyecanlı ve can alıcı konuşması esnâsında benim fren yapmamı ve hocadan sözü almamı gerekli kılıyordu. Tabii bu durum benim için çok zor bir işti. Yönetmen bir taraftan kulağıma: “Hocam şunu girin veya diğer konuşmacıya söz verin” dediğinde ben hocamın sözünü nasıl kesebilirim? Hocam zâten coşmuş, onu kızdırıp küstürmeden bunu yapabilmek benim için zor bir işti.

Hocamız program öncesi herkesten evvel gemiye ya da Çamlıca’daki ve Eyüp’teki yayın alanına gelirdi. Program öncesi stüdyo çalışanlarına espriler yapar, fıkralar anlatır, herkesi kırar geçirirdi. Hocanın sohbetlerini dinleyenler programdan sonra onun yanından ayrılmazdı. Hoca, program içinde programcılar için de âdetâ bir câzibe merkeziydi. Yeri gelir Kur’an okur, yeri gelir kaside ve mevlid okur, yeri gelir ezân tilâvet eder, söz sırası gelince de sözün en güzelini söylerdi.

Hocamız din, bayrak, vatan ve millet gibi konularda yüksek bir hamaset duygusuna sâhipti, bu konuların koşulduğu ortamlarda bazen celallenirdi. Hoca en güzel konuşmalarını kızıp öfkeleniği zamanlarda yapardı. Öfkelenip celâllendiğinde biz hemen: “Hoca ne söyleyecek acaba?” diye dikkat kesilirdik. Öfkesi genellikle millî ve mânevî konularda olurdu. Sünneti dışlayan, tasavvuf ve irfânî küçümseyen, Mevlânâ ve benzeri Allah dostlarına dil uzatanların konuşmalarına hiç dayanamazdı. Bu yüzden bir defasında canlı televizyon

yayını sırasında Abdülaziz Bayındır'a kendi üslûbuyla haddini bildirmiş ve nihâyetinde yayını terk etmişti.

Hocamız dostluğunda vefakârdı. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı olarak atandığımda beni telefonla arayıp tebrik eden hocalarımızın ilklerindendi. İstanbul Müftülüğüne atandığım zaman ise muhtelif vesilelerle defaatle ziyaretime gelerek büyük nezâket göstermiş ve beni mahcûb etmişti. Hoca Mevlevî geleneğine uygun şekilde elini öpenin elini öperdi.

Vefatına yakın Ekim 2018'de kendisiyle Câmiler Haftası münasebetiyle İstanbul Müftülüğünde bir program yapmıştık. Kürsü, Mihrab ve Minber Hizmetinde öne çıkan eslâfımız için yapılan bu programda bize hocası Hâfız Rahmi Şenses'i ve onun şahsında dönemin Kur'an hizmetlerini anlatmıştı. Fatih Ali Emiri Salonu'nda gerçekleştirdiğimiz programa görevlilerimizden ve halktan büyük bir katılım gerçekleşmiş ve hocamız bu topluluğa güzel mesajlar vermişti.

Programa katıldığı zaman hastalığı kesinleşmiş ve kendisine kanser teşhîsi konulmuştu. Ancak hocamız bu konuda çok mütevekkil ve teslimiyetini koruyarak "ben ölüme hazırım" diyerek cerrâhî müdahaleye izin vermemişti.

1 Ağustos 2019'da vefat ettiğinde ben İstanbul Müftülüğünden yeni emekli olmuştum. Şişli Camii'ndeki cenazeye katıldım, camide vaaz, cenâzede tezkiye konuşması yaptım. Muhterem Cumhurbaşkanımız da cenazeye katılmışlardı. Konuşmanın sonunda mikrofonu kendilerine takdim ederek ondan da hocamız ile ilgili duygu ve değerlendirmelerini almıştık.

Emin hocamız ilim, irfân ve düşünce dünyamızda büyük bir boşluk bırakarak yıldız gibi kaydı ve aramızdan ayrıldı. Evet, gönül semamızdan bir yıldız kaydı, ama gök kubbede hoş seda ve eda bırakarak gönül dünyamızı ışığıyla aydınlatarak ayrıldı. Onu her zaman gönlümüzde yaşatacağız. Tabîî asıl duamız onun yerinin boş kalmamasıdır. Çünkü Emin Işık hocamız gibi cins kafalar ve orijinal beyinler nâdir gelir bu dünyaya.

Makânı cennet olsun, yeri boş kalsın.